

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)
24 päivänä lokakuuta 1997 *

Asiassa T-239/94,

Association des aciéries européennes indépendantes (EISA), Belgian oikeuden mukaan perustettu yhdistys, kotipaikka Bryssel, edustajanaan asianajaja Alexandre Vandencastele, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernest Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Michel Nolin ja Ben Smulders, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukevat

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellisen yksikön johtaja Rüdi-ger Bandilla ja saman yksikön hallintovirkamies Stephan Marquardt, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasianosaston pääjohtaja Ales-sandro Morbilli, 100 boulevard Konrad Adenauer,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat Ernst Röder ja saman ministeriön Oberregierungsrat Bernd Kloke, prosessiosoite Luxemburgissa Saksan liittotasavallan suurlähetystö, 20—22 avenue Émile Reuter,

Italian tasavalta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö Umberto Leanza, avustajanaan valtionasiamies Pier Giorgio Ferri, prosessiosoite Luxemburgissa Italian suurlähetystö, 5 rue Marie-Adélaïde, ja

Ilva Laminati Piani SpA, Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Rooma, edustajinaan asianajaja Aurelio Pappalardo, Trapani, ja asianajaja Massimo Merola, Rooma, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Alain Lorang, 51 rue Albert 1er,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa 12.4.1994 tehdyt komission päätökset 94/256/EHTY — 94/261/EHTY (EYVL L 112, s. 45, 52, 58, 64, 71 ja 77), jotka koskevat tukia, joita eri jäsenvaltiot aikovat myöntää alueilleen sijoittautuneille terästeollisuusyrityksille,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti A. Saggio sekä tuomarit A. Kalogeropoulos,
V. Tiili, A. Potocki ja R. M. Moura Ramos,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.2.1997 pidetyssä suullisessa käsitte-
lyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Yhteisön säännökset

1 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa (jäljempänä perustamis-
sopimus) kielletään lähtökohtaisesti valtion tukien myöntäminen terästeollisuus-
yrityksille, sillä sen 4 artiklan c alakohdassa todetaan, että hiilen ja teräksen yhteis-
markkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi poistetaan ja kielletään
tässä sopimuksessa määrätyn edellytyksin ”valtioiden muodossa tai toisessa
myöntämä tuki tai avustukset taikka määräämät crityismaksut”.

2 Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa todetaan
seuraavaa:

”Kaikissa niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joissa komis-
sion päätös tai suositus osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen

yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti, päätös voidaan tehdä tai suositus antaa sen jälkeen kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultu. Mahdollisesti sovellettavat seuraamukset määrätään samassa päätöksessä tai suosituksessa samaa menettelyä noudattaen.”

- 3 Voidakseen vastata terästeollisuusalan rakenneuudistuksen edellyttämiin vaatimuksiin komissio nojautui perustamissopimuksen 95 artiklan edellä mainittuihin määräyksiin ottaakseen käyttöön 1980-luvun alusta lähtien yhteisön tukijärjestelmän, jonka nojalla voidaan myöntää terästeollisuudelle valtion tukea tietyissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa. Tätä järjestelmää on muutettu useita kertoja terästeollisuuden suhdannevaikeuksiin vastaamiseksi. Näin ollen nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevana ajanjaksona voimassa oleva terästeollisuuden valtion tukea koskeva yhteisön säännöstö on sarjan viides ja se on vahvistettu yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 27.11.1991 tehdyllä komission päätöksellä 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57, jäljempänä tukisäännöstö). Sen perustelukappaleista ilmenee, että siinä, kuten aikaisemmassakin säännöstössä vahvistetaan yhteisön järjestelmä, joka on tarkoitettu kattamaan jäsenvaltioiden missä tahansa muodossa myöntämät erityiset tai muut tuet. Tässä säännöstössä ei hyväksytty toimintatukia eikä rakenneuudistustukia lakkauttamistukia lukuun ottamatta.

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

- 4 Terästeollisuusalan taloudellisen tilanteen huonontumisen vuoksi komissio esitteli rakenneuudistussuunnitelman neuvostolle ja Euroopan parlamentille 23.11.1992 antamassaan tiedonannossa SEC(92) 2160 lopull., joka oli otsikoitu ”Kohti terästeollisuuden kilpailukyvyyn vahvistamista. Rakenneuudistuksen tarve”. Tämä suunnitelma perustui siihen, että rakenteellisen ylikapasiteetin oli todettu jatkuvan ja

sen pääasiallisena tarkoituksena oli vähentää tuotantokapasiteettia olennaisesti ja pysyvästi vähintään 19 miljoonalla tonnilla terästeollisuusyritysten vapaachtoisen osallistumisen pohjalta. Tätä varten siinä määrättiin sosiaalialaa koskevista oheistoimenpiteistä sekä taloudellisista kannustimista yhteisön tuki mukaan lukien. Samalla komissio antoi tutkimustoimeksiannon Braun-nimiselle riippumattomalle asiantuntijalle, joka oli komission teollisuusasioita käsittelevän pääosaston entinen pääjohtaja ja jonka keskeisenä tehtävänä oli laatia luettelo terästeollisuussektoriin kuuluvien yritysten lakkauttamishankkeista edellä mainitussa tiedonannossa tarkoitettuna aikana, joka käsitti vuodet 1993—1995. Oltuaan yhteydessä noin 70 yrityksen johtajaan, Braun jätti 29.1.1993 kertomuksensa, jonka otsikkona oli ”Parhaillaan tai tulevaisuudessa toteutettavat terästeollisuuden rakenneuudistukset”.

5 Neuvosto hyväksyi 25.2.1993 tekemissään päätelmissä komission Braunin kertomuksen perusteella esittelemän ohjelman pääpiirteet tuotantokapasiteetin olennaiseksi vähentämiseksi. Terästeollisuuden pysyvää rakenneuudistusta oli helpotettava ”ajallisesti rajoitetuilla oheistoimenpiteillä valtion tukien valvontaa koskevaa säännöstöä tarkasti noudattaen”, ottaen huomioon valtion tukien osalta sen, että ”komissio on vahvistanut soveltavansa tarkasti ja objektiivisesti tukisäännöstöä ja valvovansa, että mahdolliset poikkeukset, joita voidaan perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla ehdottaa neuvostolle, tukevat täysin tuotantokapasiteetin vähentämisponnistuksia. Neuvosto antaa nopeasti näitä ehdotuksia koskevan objektiivisiin kriteereihin perustuvan lausunnon”.

6 Neuvosto ja komissio ovat tältä pohjalta todenneet 17.12.1993 tehtyyn neuvoston pöytäkirjaan liittyvässä yhteisessä julistuksessaan, jossa vedotaan neuvostossa saavutettuun kokonaisratkaisuun perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan mukaisen yksimielisen lausunnon antamiseksi valtion tuesta julkisille yrityksille, joihin kuuluvat Sidenor (Espanja), Sächsische Edelstahlwerke GmbH (Saksa), Corporación de la Siderurgia Integral (CSI, Espanja), Ilva (Italia), EKO Stahl AG (Saksa) ja Siderurgia Nacional Company (Portugali), että ne ”[katsovat] että ainoa keino tervehdyttää yhteisön terästeollisuus niin, että se olisi kilpailukykyinen maailmanmarkkinoilla, [on] lopettaa lopullisesti julkiset tuet teräs-

teollisuudelle ja lakkauttaa kannattamattomat laitokset. Antaen yksimielisen puoltavan lausunnon käsiteltävinään oleviin 95 artiklan perustuviin ehdotuksiin neuvosto [toteaa], että tukisäännöstöä [— —] ja tukisäännöstön mukaisen hyväksymisen puuttuessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan calakohtaa on sovellettava tarkasti. Neuvosto julistaa 25.2.1993 tekemiensä päätelmien mukaisesti päättäneensä välttää kaikkia uusia 95 artiklan perusteella tehtäviä, yksittäisiä yrityksiä koskevia poikkeuksia, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta jokaisen jäsenvaltion oikeutta pyytää EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaista päätöstä”.

- 7 Neuvosto antoi 22.12.1993 perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla yksimielisen lausuntonsa, joka koski edellä mainittujen tukien myöntämistä kyseessä olevien julkisten yritysten rakenneuudistukseen tai yksityistämiseen.
- 8 Helpottaakseen terästeollisuuden rakenneuudistusta komissio teki tältä oikeudelliselta ja tosiasialliselta pohjalta 12.4.1994 edellä mainitun neuvoston yksimielisen lausunnon saatuaan perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla kuusi erillistä päätöstä, joilla hyväksyttiin valtion tukia koskevien kriteerien vastaisten tukien myöntäminen ja sallittiin edellä mainitun tukisäännöstön perusteella se, että perustamissopimuksen 4 artiklan calakohdasta poikettiin. Komissio hyväksyi näillä kuudella päätöksellä Saksan suunnitteleman valtion tuen EKO Stahl AG Eisenhüttenstadt -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/256/EHTY, EYVL L 112, s. 45), Portugalin suunnitteleman valtion tuen Siderurgia Nacional -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/257/EHTY, EYVL L 112, s. 52), Espanjan suunnitteleman valtion tuen Corporación de la Siderurgia Integral -nimiselle (CSI) julkiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/258/EHTY, EYVL L 112, s. 58), Italian myöntämän tuen julkisen alan terästeollisuusyrityksille (Ilva-terästeollisuusryhmä) (päätös 94/259/EHTY, EYVL L 112, s. 64), Saksan suunnitteleman tuen Sächsische Edelmetallwerk GmbH Freital/Sachsen -nimiselle terästeollisuusyritykselle (päätös 94/260/EHTY, EYVL L 112, s. 71) ja Espanjan suunnitteleman tuen Sidenor-nimiselle erityisterästä tuottavalla yritykselle (päätös 94/261/EHTY, EYVL L 112, s. 77).

9 Näihin hyväksyntöihin liittyi neuvoston yksimielisen lausunnon mukaisesti ”velvoitteita, jotka vastaavat jalostamattoman teräksen osalta vähintään 2 miljoonan tonnin ja kuumalaminoidun teräksen osalta enintään 5,4 miljoonan tonnin nettokapasiteettivähennyksiä (ottamatta huomioon junan rakentamista Sestäossa ja EKO Stahlin kapasiteetin nousua yli 900 000 tonnin vuoden 1999 jälkimmäisellä puoliskolla)”, komission neuvostolle ja Euroopan parlamentille 13.4.1994 antaman tiedonannon (KOM(94) 125 lopull.) mukaan, joka koski terästeollisuuden rakennuudistusta koskevan välitilin päätöksen vahvistamista ja tämän menettelyn konsolidoimiseksi tarkoitettujen ehdotusten tekemistä edellä mainittujen neuvoston 25.2.1993 tekemien päätelmien hengessä.

Oikeudenkäyntimenettely

10 Association des aciéries européennes indépendantes (EISA) vaati 6.6.1994 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostamallaan kanteella edellä mainittujen 12.4.1994 tehtyjen kuuden päätöksen kumoamista perustamissopimuksen 33 artiklan nojalla.

11 Kantaja vaati yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa samana päivänä rekisteröidyssä erillisessä asiakirjassa perustamissopimuksen 39 artiklan nojalla riidanalaisten päätösten 1 artiklan täytäntöönpanon lykkäämistä siltä osin kuin näissä päätöksissä todettiin kyseiset tuet yhteensoveltuviksi yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan kanssa ja näin ollen hyväksyttiin ne. Tämä vaatimus hylättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin asiassa T-239/94 R, EISA vastaan komissio, 15.7.1994 antamalla määräyksellä (Kok. 1994, s. II-703).

12 Samanaikaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettiin kaksi muuta kannetta; British Steel plc nosti kanteen edellä mainituista 12.4.1994 tehdyistä päätöksistä 94/258/EHTY ja 94/259/EHTY, joilla hyväksyttiin valtion tuki CSI-

-yritykselle ja Ilva-terästeollisuuskonsernille (asia T-243/94) ja Wirtschaftsvereinigung Stahl, Thyssen Stahl AG, Preussag Stahl AG ja Hoogovens Groep BV nostivat kanteen päätöksestä 94/259/EHTY, jolla hyväksyttiin valtion tuki Ilva-terästeollisuusryhmälle (asia T-244/94).

- 13 Nyt esillä olevassa asiassa Saksan liittotasavalta, neuvosto, Italian tasavalta ja Ilva Laminati Piani SpA (jäljempänä Ilva) jättivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 14.10., 24.10., 28.10. sekä 2.11.1994 väliintulohakemuksen, jossa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin vastaajan vaatimusten tueksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi nämä hakemukset 25.11., 28.11. ja 15.12.1994 antamallaan määräyksillä.
- 14 Komissio veti Saksan tukihankkeesta EKO Stahl GmbH, Eisenhüttenstadt -terästeollisuusyritykselle 21.12.1994 tekemällään päätöksellä 94/1075/EHTY (EYVL L 186, s. 18) takaisin edellä mainitun kyseistä yritystä koskevan päätöksen 94/256/EHTY.
- 15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki komissiolle 3.12.1996 työjärjestyksen 64 artiklan 3 kohdan nojalla kysymyksiä, joihin komissio on vastannut asetetussa määräajassa.
- 16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Asianosaiset ovat esittäneet huomautuksensa ja vastanneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin 25.2.1997 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

- 17 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa edellä mainitut 12.4.1994 tehdyt komission päätökset 94/256/EHTY—94/261 V/EHTY ja
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 18 Vastaaja vaatii neuvoston ja Italian tasavallan tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- hylkää kanteen ja
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 19 Saksan liittotasavalta vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- hylkää kanteen siltä osin kuin siinä vaaditaan edellä mainittujen 12.4.1994 tehtyjen 94/256/EHTY ja 94/260/EHTY kumoamista.
- 20 Ilva vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- tutkii kanteen, mutta toteaa sen perusteettomaksi ja
 - velvoittaa kantajan korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut Ilvan oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen*Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut*

- 21 Osoittaakseen, että kanne on tutkittava, kantaja väittää, että toisin kuin Saksan hallitus väittää, riidanalaiset päätökset koskevat sitä perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettulla tavalla (yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok. 1985 ja asia C-180/88, Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie v. komissio, tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. I-4413). Lisäksi se täsmentää, että useilla sen jäsenillä on välittömästi kyseistä tukea saavien saksalaisten yritysten sekä niiden hankkijoiden kanssa kilpailevaa tuotantoa.
- 22 Saksan liittotasavalta kiistää kantajan asiavaltuuden siitä syystä, että se ei ole osoittanut riidanalaisten päätösten vahingoittavan sen omia tai sen edustamien yritysten intressejä. EISAn jäsenet eivät kilpaile EKO Stahlin taikka Sächsische Edelstahlwerken kanssa, koska ne eivät valmista samoja tuotteita.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 23 Ennen Saksan liittotasavallan esittämän prosessinedellytyksen puuttumista koskevan väitteen tutkimista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi tarkastella, voidaanko väite tutkia, kun tuomioistuimen määräykset otetaan huomioon.
- 24 Vastaaja ei ole esittänyt tätä prosessinedellytyksen puuttumista koskevaa väitettä kirjallisessa menettelyssä. Väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asian-

osaisten esittämiä vaatimuksia tukevia vaatimuksia (EHITY:n tuomioistuimen perussäännön 34 artiklan toinen kohta ja 46 artiklan ensimmäinen kohta). Lisäksi väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä (työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohta).

- 25 Tästä seuraa, että väliintulijana oleva Saksan liittotasavalta ei voi esittää prosessin edellytyksen puuttumista koskevaa väitettä ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole velvollisuutta tutkia sen tältä osin esittämiä perusteita (ks. tästä asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125).
- 26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi kuitenkin työjärjestyksen 113 artiklan nojalla milloin tahansa omasta aloitteestaan tutkia, onko asia jätettävä tutkimatta ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumisen vuoksi, myös silloin, kun väliintulija on esittänyt tätä koskevan väitteen (ks. yhdistetyt asiat C-305/86 ja C-160/87, Neotype Techmashexport v. komissio ja neuvosto, tuomio 11.7.1990, Kok. 1990, s. I-2945 ja asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203).
- 27 Saksan liittotasavallan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa esittämä väite, jonka mukaan kanne on jätettävä tutkimatta, koskee ehdottoman prosessinedellytyksen puuttumista, koska se liittyy kantajan asiavaltuuteen sekä sen käytettävissä oleviin oikeussuojakeinoihin ja näin ollen edellä mainitun oikeuskäytännön mukaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi tutkia sen omasta aloitteestaan.
- 28 Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 48 artiklassa tarkoitettuja terästeollisuusyritysten yhteenliittymiä, joiden tavoitteena on niiden jäsenten yhteisten etujen ajaminen, koskevat perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettulla tavalla päätökset, joilla hyväksytään valtion tuen maksaminen kilpaileville yrityksille (ks. em. asia *Wirtschaftsvereinigung Eisen- und Stahlindustrie* vastaan komissio, tuomion 23 kohta).

- 29 EISA on eurooppalaisten itsenäisten terästehtaiden yhteenliittymä, minkä perusteella voidaan olettaa, että riidanalaisilla päätöksillä tukea saavat julkiset teräsalan yritykset ovat EISAn jäsenyritysten kanssa kilpailevia yrityksiä. Kuten kantaja väittää, vastaaja taikka väliintulijat eivät kuitenkaan Saksan liittotasavaltaa lukuun ottamatta ole kiistäneet sitä, että EISAn edustamat yritykset kilpailevat tosiasiallisesti riidanalaisten päätösten nojalla tukea saavien julkisten teräsalan yritysten kanssa. Saksan liittotasavalta taas väittää ainoastaan, että ”ei vaikuta siltä”, että EISAn jäsenet valmistavat samoja tuotteita kuin EKO Stahl tai Sächsische Edelmetallwerke esittämättä kuitenkaan riittäviä perusteluita EISAn edustamien yritysten kilpailijoiden toiminnan kyseenalaistamiseksi.
- 30 Tästä seuraa, että EISAn nostama kanne on tutkittava.

Kumoamisvaatimuksen kohde

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

- 31 Edellä mainitun EKO Stahl AG:tä (jäljempänä EKO) koskevan päätöksen 94/256/EHTY kumoamisvaatimuksen osalta Saksan liittotasavalta väittää sen jääneen vaille kohdetta, koska komissio oli vetänyt tämän päätöksen takaisin edellä mainitulla 21.12.1994 tehdyllä päätöksellä 94/1075/EHTY.
- 32 Kantaja huomauttaa, että vaikka komissio olisikin vetänyt takaisin EKOa koskevan päätöksen 94/256/EHTY, tätä päätöstä koskeva kumoamisvaatimus ei siltikään ole jäänyt vaille kohdetta, koska on kantajan edun mukaista, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa sellaisten yksittäisten päätösten lainvastaisuuden, joilla hyväksytään perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla valtion toimintatuki, jotta tällainen menettely ei mahdollisesti toistuisi.

- 33 Komissio vahvistaa ”peruuttaneensa” päätöksen 94/256/EHTY 21.12.1994 tehdyllä päätöksellään 94/1075/EHTY ja toteaa, että koska näin ollen päätöstä 94/256/EHTY koskeva kumoamiskanne on jäänyt vaille kohdetta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei tarvitse ratkaista sitä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio asiasta

- 34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan väite ei tältä osin ole perusteltu. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kumoamiskannetta ei ole tarpeen ratkaista, kun riidanalainen päätös on vedetty takaisin, koska sitä ei voida enää soveltaa (ks. esim. asia 75/83, Ferriere San Carlo v. komissio, määräys 19.10.1983, Kok. 1983, s. 3123). On selvää, että riidanalainen päätös on vedetty takaisin, joten sitä ei näin ollen voida enää soveltaa. EISAn päätöksestä 94/256/EHTY nostama kumoamiskanne on näin jäänyt vaille kohdetta ilman, että olisi tarpeen tutkia niitä syitä, joiden perusteella komissio on vetänyt tämän päätöksen takaisin.
- 35 Näin ollen ei ole tarpeen ratkaista sitä kanteen osaa, joka koskee päätöksen 94/256/EHTY kumoamista.

Kanteen aineelliset kysymykset

- 36 Kantaja esittää kumoamiskanteensa tueksi kaksi perustetta, joista toinen koskee perustamissopimuksen ja tukisäännösten rikkomista sekä harkintavallan väärinkäyttöä ja toinen riidanalaisten päätösten väitettyä taannehtivaa vaikutusta.

Perustamissopimuksen ja tukisäännösten rikkomista sekä harkintavallan väärinkäyttöä koskeva ensimmäinen kanneperuste

- 37 Kantaja väittää ensimmäisen kanneperusteen osalta ensinnäkin, että perustamissopimukseen ja tukisäännöstöön sisältyväksi väitettyä valtion tuen kieltoa sekä harkintavallan väärinkäytön kieltoa ei ole noudatettu, toiseksi, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisedellytyksiä on rikottu ja kolmanneksi, että perustamissopimuksen mukaista syrjintäkiellon periaatetta on loukattu.

Asianosaisten ja väliintulijoiden väitteet sekä niiden perustelut

- 38 Kantaja väittää ensin, että komissio myöntää riidanalaisissa päätöksissään nimenomaisesti, että kyseessä olevat tuet ovat ristiriidassa perustamissopimuksen ja tukisäännösten kanssa. Tällä toimielimellä ei kuitenkaan ole ollut oikeutta poiketa perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla näiden määräysten mukaisesta tukea koskevasta kiellosta. Riidanalaisilla päätöksillä on tosiasiallisesti muutettu perustamissopimusta, minkä edellytyksenä on kuitenkin, että perustamissopimusta ensin muutetaan sen menettelyn mukaisesti, josta säädetään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen N artiklassa, koska EHTY:n perustamissopimuksen 96 artikla on kumottu 1.11.1993 lukien saman sopimuksen H artiklan 21 kohdalla.
- 39 Tältä osin kantaja väittää, että hyväksymällä joukon yksittäisiä poikkeuksia tämentämättä niitä seikkoja, jotka johtivat poikkeamaan tukisäännösten määräyksistä niiden viiden yrityksen osalta, joille riidanalaiset päätökset on osoitettu, komissio on käyttänyt liian epämääräisesti ja yleisesti toimivaltaansa ylittäen 95 artiklan ensimmäisessä, kolmannessa ja neljännessä kohdassa tarkoitettua perustamissopimuksen tarkistusmahdollisuuden ja jonka nojalla ei missään tapauksessa voida tarkistaa sitä, ovatko näiden määräysten soveltamisen edellytykset täyttyneet.

40 Riidanalaiset päätökset eivät tarkemmin ottaen koske tapausta, josta ei olisi määrätty perustamissopimuksessa, koska sen 4 artiklan c alakohdassa päinvastoin nimenomaisesti kielletään valtion tuki. Kantaja kiistää komission väitteen, jonka mukaan riidanalaisissa päätöksissä ei hyväksytä perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kiellettyä tukea vaan yhteisön tuki. Tältä osin kantaja väittää, että riidanalaisista päätöksistä ilmenee nimenomaisesti, että niissä sallitaan kansalliset tuet mutta ei yhteisön tukia. On ilmeistä, että komissio hyväksyy tietyin edellytyksin vain sen, että kyseiset jäsenvaltiot myöntävät yhteisön periaatteiden vastaisesti yrityksilleen tukea, jonka määrän ja ehdot ne ovat itse määrittäneet. Riidanalaisilla päätöksillä loukataan näin yhteisön oikeuden periaatetta, jonka mukaan yhteisön toiminta perustuu lakiin, koska niillä poiketaan perustamissopimuksen mukaisesta valtion tuen kiellosta, vaikka tämän poikkeamisen väitettäisiinkin tapahtuneen perustamissopimuksen tavoitteiden mukaisesti.

41 Tämän ajatuskuvion mukaisesti kantaja katsoo, että perustamissopimuksen mukaisesta valtion tuen kiellosta riidanalaisien päätösten nojalla tapahtuneiden poikkeamisten yksittäisyys osoittaa, että niiden tavoitteena ei ole ratkaista perustamissopimuksella sääntelemätöntä tapausta siinä määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi, vaan ratkaista ne vaikeudet, joita tietyillä yrityksillä on sopeutua perustamissopimuksen määräyksiin, joita muiden yritysten edellytetään noudattavan. Näiden päätösten tarkoituksena on kantajan mukaan itse asiassa laillistaa tietyt valtion tuet, jotka eivät kuulu perustamissopimuksessa määrättyjen laillisten rajojen sisään. Vaikka kyseessä olevaa ongelmaa voitaisiinkin pitää perustamissopimuksessa sääntelemättömänä, minkä kantaja kiistää, perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan käyttäminen yksittäisten päätösten tekemiseen yleisen ongelman ratkaisemiseksi merkitsee lisäksi harkintavallan väärinkäyttöä. Tällainen käyttäminen on ristiriidassa perustamissopimuksen erään perustavanlaatuisen tavoitteen, nimittäin taloudellisten toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa.

42 Kantaja väittää seuraavaksi, että perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisen edellytykset eivät täyty riidanalaisien päätösten osalta. Näillä päätöksillä hyväksytyt toimintatuet eivät kuulu teräksen yhteismarkkinoiden toiminnan piiriin eikä niillä pyritä yhteisön jonkin tavoitteen toteuttamiseen. Ne eivät myöskään ole välttämättömiä asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

43 Kantaja väittää, että riidanalaiset päätökset eivät kuulu teräksen yhteismarkkinoiden toiminnan alaan eikä niillä tavoitella perustamissopimuksen 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjä tavoitteita, kuten 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa edellytetään. Näiden päätösten tarkoituksena oli ylläpitää toimintatuen avulla keinotekoisesti yli-tuotantoa. Kantaja toteaa väitteensä tueksi, että riidanalaiset päätökset eivät sisällä tarvittavia tietoja kyseisten jäsenvaltioiden esittämien rakenneuudistussuunnitelmien tehokkuuden toteamiseksi. Kantaja ilmaisee epäilyksensä niistä ilmoituksista, joiden mukaan kyseessä olevat tuet olisivat viimeisiä hyväksytyjä toimintatukia siitä syystä, että komissio on jo aikaisemmin joutunut perumaan tällaiset sitoumukset. Tältä osin kantaja väittää, että neuvosto on 17.12.1993 tekemissään johtopäätöksissä ilmaissut päättäneensä olla tekemättä yhtään uutta poikkeusta, jonka nojalla yksittäiselle yritykselle myönnetään tukia, mutta tämä ei estä jäsenvaltiota käyttämästä oikeuttaan vaatia 95 artiklan mukaisen päätöksen tekemistä. Kantaja paljastaa ne vaikeudet, joihin komissio törmää valvoessaan riidanalaisilla päätöksillä asetettujen edellytysten noudattamista ja jotka ovat ilmenneet jäsenvaltioiden ensimmäisistä kertomuksista lähtien, kuten ilmenee komission 21.6.1994 neuvostolle ja Euroopan parlamentille osoittamasta edellä mainitusta tiedonannosta, jonka otsikkona on ”Yhteisön terästeollisuuden rakenneuudistuksen elvyttäminen”.

44 Näin ollen riidanalaiset päätökset ovat ristiriidassa useimpien perustamissopimuksen edellä mainituissa artikloissa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamisen kanssa, koska niillä jatketaan elinkelvottomien yritysten toimintaa keinotekoisesti, ja pidetään yllä koko alaa koskevasta rakennekrisisistä johtunutta ylikapasiteettitilannetta. Niillä estetään sellaisten perustamissopimuksen 2 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettujen edellytysten vahvistaminen, joilla voitaisiin varmistaaärkevin tuotannon jakautuminen. Lisäksi kyseiset tuet johtaisivat tukea saavien yritysten aseman parantumiseen markkinoilla tuotantopolitiikan ja/tai tuettujen hintojen vuoksi. Koska nämä tuet vääristävät kilpailuolosuhteita keinotekoisesti, niillä ei voida varmistaa hintatasoa, joka mahdollistaisi tarvittavat poistot ja tavanomaisen tuoton sijoitetulle pääomalle (perustamissopimuksen 3 artiklan c alakohta), sellaisten edellytysten ylläpitämisen, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan (3 artiklan d alakohta), joka edistäisi työntekijöiden elin- ja työolojen yhtenäistämistä (3 artiklan e alakohta), joka edistäisi kansainvälisen kaupan kasvua (3 artiklan f alakohta) taikka joka edistäisi tuotannon tasaista laajentamista, nykyaikaistamista ja laadun parantamista (3 artiklan g alakohta).

Tuen myöntäminen tiettyille terästeollisuusyrityksille vaarantaa vakavasti muiden yritysten kannattavuutta siitä syystä, että niiden kilpailijoiden toimintaa ylläpidetään keinotekoisesti. Tältä osin kantaja huomauttaa, että vaikka onkin totta, että vuosina 1980—1985 voimassa olleessa tukisäännöstössä määrättiin mahdollisuudesta myöntää toimintatukea, tällaisen tuen vaikutukset yritysten kilpailutilanteeseen oli tuona aikana tiukasti rajattu komission vuodesta 1980 vuoteen 1988 laatimalla tuotannon ja hintojen suuntaviivoja koskevalla suunnitelmalla, joka perustui perustamissopimuksen 58 artiklassa tarkoitettuun ilmeiseen kriisiin liittyvään järjestelmään.

- 45 Toiseksi riidanalaiset päätökset eivät olleet perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla tarpeellisia määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tältä näkökannalta kantaja kiistää komission väitteen, jonka mukaan nämä päätökset kuuluvat tuotantokapasiteetin vähentämistä koskevan yleisen politiikan alaan, johon liittyy edellä mainitussa 29.1.1993 annetussa Braunin kertomuksessa suositeltuja oheistoimenpiteitä. Kantaja huomauttaa, että tällainen yleispolitiikka voitaisiin toteuttaa olemassa olevilla lainsäädännöllisillä keinoilla. Koska tukisäännöstössä hyväksytään nimenomaisesti lakkauttamistuki, kapasiteettia olisi voitu vähentää sosiaalisilla oheistoimenpiteillä, joilla olisi vähennetty yritysten lakkauttamiskustannuksia. Tämä oli ollut myöskin ensisijainen ratkaisu Braunin kertomuksessa, jossa kantajan mukaan paljastetaan julkisen vallan taloudellisesta väliintulosta aiheutuvat vahingolliset seuraukset, jotka ovat samankaltaisia kuin nyt käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyt seuraukset. Kantaja täsmentää, että se ei ole koskaan ollut mukana suunnittelemassa neuvoston hyväksymää rakenneuudistussuunnitelmaa, jota vastoin tämän toimieliimen väitteitä ei ole valmisteltu ”yhteistyössä terästeollisuuden kanssa”.

- 46 Lopuksi kantaja katsoo, että riidanalaiset päätökset johtavat tuottajien väliseen syrjintään, mikä on perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan vastaista. Kantaja kiistää ensiksi sen väitteen, että riidanalaisien päätösten 3 artiklassa tarkoitettu tukea saavien yritysten tuotantokapasiteettien lakkauttaminen ei aiheuttaisi näiden yritysten ja muiden terästeollisuusalan tuottajien välistä syrjintää. Erityisesti riidanalaisissa päätöksissä käytetty laskentatapa, jonka mukaan miljardin ecun suuruisen myönnetty tuki johtaa 750 000 tonnin suuruisen kapasiteetin vähentymiseen, on erityisen edullinen, jos sitä verrataan 400 000 ecun suuruisella, vasta

toiminnan lakkauttamisen jälkeen maksettavalla tuella aikaansaatavaan 516 000 tonnin suuruiseen vähennykseen, josta sovittiin komission ja Bresciani-nimisen yksityisen italialaisen terästeollisuusyrityksen välisissä neuvotteluissa. Lisäksi riidanalaisissa päätöksissä olevasta kapasiteettivähennyksiä koskevasta komission laatimasta taulukosta ilmenee, että suurin osa lakkauttamisista on ajoitettu sen ajanjakson loppuun, jonka aikana tuet on myönnetty. Tämän ajan kuluessa tukea saavien yritysten kilpailukyky paranee näin keinotekoisesti. Lisäksi tiettyjä vähennyksiä kompensoidaan suurelta osin uusilla investoinneilla. Nämä lisäävät sekä CSI:n että Siderurgia Nacionalin kapasiteettia 900 000 tonnilla. Muut vähennykset koskevat enemminkin nimellistä kuin todellista kapasiteettia. Näin on Ilvan suhteen ainakin 300 000 tonnin osalta.

- 47 Lisäksi kantaja huomauttaa, että syrjintää on myös se, että kyseistä tukea saavat yritykset voivat rakenneuudistuksen yhteydessä vähentää rahoituskustannuksiaan tasolle, joka vastaa vähintään 3,5 prosenttia vuotuisesta liikevaihdosta, mikä vastaa yhteisön terästeollisuusyritysten keskitasoa (päätöksen 94/256/EHTY 4 artikla ja muiden riidanalaisien päätösten 3 artikla). Riidanalaisilla päätöksillä mahdollistetaan siis se, että elinkelvottomat yritykset, joilla on selvästi korkeampi velkaantumisaste, voivat alentaa rahoituskustannuksensa keinotekoisesti yhteisön keskitasolle. Kantaja lisää, että väitettyä syrjintää ei voida panna kyseessä olevien jäsenvaltioiden syyksi, kuten komissio toteaa, vaikka nämä valtiot maksavatkin kyseessä olevat tuet. Ennen minkään päätöksen tekemistä 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla komissiolla on velvollisuus varmistaa, että päätös ei aiheuta perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden vastaista syrjintää.

- 48 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana sen, että riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyt tuet olisivat yhteensoveltumattomia perustamissopimuksen kanssa. Se myöntää, että nämä tuet, sellaisina kuin kyseessä olevat jäsenvaltiot olivat ne ilmoittaneet, olivat yhteensoveltumattomia tämän perustamissopimuksen kanssa kyseisen perustamissopimuksen edellä mainitun 4 artiklan c alakohdan ja tukisäännösten nojalla kansallisina tukina, ottaen huomioon, että ne eivät kuulu kyseisen päätöksen soveltamisalaan. Komissio täsmentää kuitenkin, että kyseiset tuet on ”mukautettu yhteisöön” riidanalaisilla päätöksillä, joilla hyväksytään tuet 95 artiklan

ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla sen jälkeen, kun niille on asetettu tiukat edellytykset niin, että tukia voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina.

49 Komissio selittää, että sillä oli toimivalta tehdä riidanalaiset päätökset perustamis- sopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla. Se väittää, että huolimatta terästeollisuutta koskevien yhä tiukempien tukisäännösten hyväksymisestä, yhteisön terästeollisuus on ollut 90-luvun alusta lähtien ”suurimmissa vaikeuksissa sitten 80-luvun ensimmäisen puoliskon”, kuten viiden riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista ilmenee. Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 214/83, Saksa vastaan komissio, 3.10.1985 antamassaan tuomiossa (Kok. 1985, s. 3053) katsonut, että kriisitilanne on tilanne, josta ei määrätä perustamissopimuksessa ja joka voi oikeuttaa kyseisen perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan mukaisen intervention. Ainoa rajoitus, jonka yhteisön tuomioistuin komission mukaan asetti komission toiminnalle, koski sitä seikkaa, että tämä ”ei voi kuitenkaan hyväksyä tukia, joiden myöntäminen voisi aiheuttaa ilmeistä syrjintää julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Tällaisessa tapauksessa kyseessä olevien tukien myöntäminen johtaisi kilpailun vääristymiseen yhteisön edun vastaisesti” (asia 304/85, Falck v. komissio, tuomio 24.2.1987, Kok. 1987, s. 871, 27 kohta). Nyt kyseessä olevassa asiassa riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyt tuet eivät aiheuta syrjintää erityisesti, koska komissio on asettanut tukien hyväksymisen edellytykseksi sen, että tukea saavien yritysten nettoraahoituskustannukset eivät ole alle 3,5 prosenttia (ja 3,2 prosenttia AST:n osalta) niiden vuosittaisesta liikevaihdosta, mikä vastaa yhteisön terästeollisuusyritysten nykyistä keskiarvoa. Kun riidanalaisilla päätöksillä on asetettu tuen hyväksymisen edellytykseksi suhteelliset kompensatiotoimenpiteet merkittävien kapasiteettivähennysten muodossa, nämä päätökset ovat osa yleistä rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka toteuttaminen on myös yksityisten yritysten edun mukaista.

50 Komissio korostaa, että kantaja ei ole kiistänyt sitä, että yhteisön tukea voidaan myöntää 95 artiklan nojalla yleisillä päätöksillä. Ainoa avoin kysymys on, voivatko osittaisia lakkauttamista koskevat tuet, jotka eivät ole tukisäännösten kannalta kellovillisia, olla näiden määräysten perusteella tehtyjen yksittäisten hyväksymispäätösten kohteena. Perustamissopimuksen 95 artiklan menettelyn mukaisesti tehty yksittäistapausta koskeva hyväksyminen olisi mahdollista, koska sillä on sama

tavoite ja samat edellytykset kuin peräkkäisissä säännöstoissä hyväksytyillä tuilla. Komissio katsoo, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on näin, koska riidanalaisilla päätöksillä asetetaan kolme olennaista edellytystä valtion tuen myöntämiselle terästeollisuusosalalle tämän toimielimen vuodesta 1980 lähtien vakiintuneesti toteutetun menettelyn mukaisesti. Komissio oli erityisesti varmistanut riippumattomien asiantuntijoiden suurimmassa osassa tapauksia antamien kertomusten pohjalta, että hyväksytyt tuet takaavat tukea saavan yrityksen taloudellisen kannattavuuden. Jotta tuki olisi yhteisen edun mukainen, siihen liittyy vastikkeena tuen määrään suhteutettu tuotantokapasiteetin vähennys.

51 Näin ollen komissio kiistää sen, että sen riidanalaisien päätösten tekemisessä käytämä toimivalta olisi ollut liian epämääräinen ja yleinen voidakseen perustua perustamissopimuksen 95 artiklaan. Komissio myöntää, kuten kantaja korostaa, että ”riidanalaisilla päätöksillä ei toteuteta lainsäädännöllisiä puitteita, joiden perusteella kaikki ne yritykset, jotka täyttävät säännöksissä määritellyt objektiiviset edellytykset, voisivat saada hyväkseen poikkeuksen perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätystä kiellosta”. Nämä yksittäiset päätökset noudattavat kuitenkin samaa logiikkaa kuin vuodesta 1980 lähtien käyttöön otetut erilaiset säännöt ja niissä asetetaan riittävän selvät ja täsmälliset edellytykset, joten kantajan esittämät väitteet ovat perusteettomia.

52 Komissio väittää erityisesti, että päinvastoin kuin kantaja väittää, riidanalaisien päätösten tavoitteena on yhteisön tavoitteiden saavuttaminen, kuten perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa määrätään. Komissio muistuttaa, että se on toteuttanut edellä mainitun Braunin kertomuksen perusteella kaksi samansuuntaista ja toisiaan täydentävää toimenpidettä, joista toinen koski sellaisen suunnitelman valmistelua, jolla kapasiteettia vähennettiin ainakin 19 miljoonalla tonnilla ja toinen sosiaalialaa, rakenteiden parantamista ja markkinoiden sekä ulkosuhteiden vakauttamista koskevien oheistoimenpiteiden toteuttamista olemassa olevien säännösten, erityisesti tukisäännösten ja perustamissopimuksen 46 artiklan, 53 artiklan alakohdan sekä 56 artiklan nojalla (vastineen liite 9), tämän ohjelman täytäntöönpanon helpottamiseksi. Kun riidanalaisilla päätöksillä tavoitellaan yleissuunnitelman rajoissa ylikapasiteetin ohjelmallista poistamista, kyseessä olevien yritysten tervehtyttämistä ja näin ollen tuhansien työpaikkojen säilyttämistä, niillä pyritään perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyihin tavoitteisiin.

- 53 Komissio kiistää myös valvontamekanismia koskevan kantajan väitteen. Komissio väittää erityisesti, että jäsenvaltioiden väliset suhteet ovat merkityksettä tämän asian kannalta, koska päätöksen pätevyyyteen eivät vaikuta sen tekemisen jälkeen toteutetut toimenpiteet.
- 54 Komissio korostaa puolestaan, että riidanalaiset päätökset ovat olennainen osa komission yhdessä terästeollisuuden kanssa terästeollisuuslalla ilmenneet uudet vaikeudet huomioon ottaen laatimaa rakenneuudistussuunnitelmaa. Riidanalaiset päätökset liittyvät tukiin, jotka edesauttavat perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamista, vaikkei niistä olekaan siinä määrätty, erityisesti markkinoiden tervehdyttämistä lopullisia kapasiteettivähennyksiä koskevan ohjelman mukaisesti tapahtuvan tuotantolaitosten osittaisen lakkauttamisen avulla. Näitä tukia on näin ollen pidettävä yhteisön tukina, joita ei ole kielletty perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa, jossa kielletään valtion tuet vain siitä syystä, että niillä voidaan vääristää kilpailua perustamissopimuksen tavoitteiden vastaisesti. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa tämä määräys ei siis estä kyseessä olevien tukien hyväksymistä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla. Riidanalaiset päätökset tehdessään komissio ei ollut ylittänyt sille tämän artiklan perusteella kuuluva toimivaltaa.
- 55 Saksan liittotasavalta muistuttaa, että riidanalaiset päätökset kuuluvat yhteisön terästeollisuuden nykyiseen rakenneuudistusohjelmaan, jonka neuvosto on hyväksynyt 25.2.1993 tekemissään päätelmissä. Päätökset perustuvat säännönmukaisella tavalla perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäiseen ja toiseen kohtaan, koska ne koskevat tilannetta, josta ei määrätä perustamissopimuksessa eikä tukisäännöstyössä, paitsi terästeollisuusmarkkinoiden tilanteen huonontumisen vuoksi, myöskin siksi, että kyseessä olevat saksalaiset yritykset kuuluivat ennen vuoden 1990 loppua johdetun suunnitelmatalouden piiriin. Saksan hallitus korostaa myös tukisäännöstyön ja riidanalaisen päätösten yhdensuuntaisuutta perustamissopimuksen perustavanlaatuisen tavoitteiden toteuttamisessa. Molemmissa tapauksissa jäsenvaltion on päätettävä kansallisten sääntöjen mukaan kansallisesta budjetista maksettavien tukien myöntämisestä ja valittava tukea saavat yritykset myös silloin, kun tuet jaetaan tukisäännöstyön mukaisesti. Riidanalaisissa päätöksissä määrätty kapasiteettivähennykset ovat tavanomaisessa suhteessa 750 000 tonnia kutakin tukiecu-

miljardia kohden. Näissä päätöksissä ei myöskään anneta tukea saaville yrityksille niiden kilpailijoihin verrattuna parempaa asemaa, koska niissä rajoitetaan hyväksytyjen tukien määrä vain välttämättömimpään, koska niissä rajoitetaan velkojen kevennys kyseisen sektorin tavanomaiselle tasolle ja koska niissä määrätään asianmukaisesta yksityisten investoijien itserahoituksesta.

- 56 Italian tasavalta väittää puolestaan, että kyseessä olevat tuet eivät ole teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomia, koska ne katsottiin välttämättömiksi perustamissopimuksen 2, 3 ja 4 artiklassa määriteltyjen yhteisön tavoitteiden toteuttamiseksi. Italian tasavalta toteaa, että valtion varoista rahoitetut tuet eivät itsessään ole perustamissopimuksen vastaisia, koska niillä pyritään perustamissopimuksessa määrättyihin tavoitteisiin. Erityisesti 4 artiklassa, jossa sijoitetaan valtion tuet samaan luokkaan kuin tullit ja määrälliset rajoitukset, kielletään ainoastaan valtion tukien myöntäminen valtion poliittisena toimenpiteenä kansallisten yritysten suojelemiseksi. Sitä, että valtion tukia koskeva yleinen kieltäminen puuttuu, tukee se seikka, että perustamissopimuksen 5 artiklaan sisältyvät yrityksiä koskevat taloudelliset tukitoimenpiteet yhteisön käytettävissä olevina keinoina sen tehtävän toteuttamiseksi. Italian tasavalta korostaa kuitenkin, että peruste sen määrittämiseksi, onko tuki sallittu, ei määräydy sen mukaan, onko rahoituslähteenä valtio vaiko yhteisö vaan sen mukaan, onko se perustamissopimuksen tavoitteiden mukainen. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa Euroopan terästeollisuuden vakava kriisi vaati yhteisön toimintaa sekä tuotannon että työllisyyden turvaamiseksi. Tässä yhteydessä, kun perustamissopimuksen erityinen sääntely puuttui, komissiolla oli toimivalta nojautua perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäiseen kohtaan kyseessä olevien tukien hyväksymiseksi.

- 57 Ilva väittää, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan 95 artiklan ensimmäisen kohdan tarkoituksena on perustaa erityinen poikkeusjärjestelmä EHTY:n perustamissopimukseen, jotta komissio voisi kohdata sääntelemättömät tilanteet, jotka oikeuttavat perustamissopimuksen täsmällisiin ja väliaikaisiin muutoksiin joko yhden ainoan yksittäisen toimenpiteen avulla tai sellaisella päätöksellä, joka muodostaa lainsäädännölliset suuntaviivat sen lukumääräisesti määrittelemä-

töntä soveltamista varten. Tässä suhteessa yleisten lainsäädännöllisten suuntaviivojen hyväksyminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä, koska tilanne ei vaadi sitä, sillä 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa ei viitata siihen. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa tällaiset suuntaviivat on joka tapauksessa vahvistettu edellä mainitulla 25.2.1993 annetulla neuvoston päätöslauselmalla. Tältä näkökannalta Ilva väittää, että tukisäännöstöä ei voida pitää tyhjentävänä. Sen tehtävänä on ainoastaan vahvistaa ne perustavanlaatuiset edellytykset, joiden nojalla tiettyjä tukiluokkia voidaan pitää perustamissopimuksen kanssa yhteensoveltuvina. Se ei estä mitenkään tekemästä täydentäviä päätöksiä, joilla hyväksytään tuet, jotka eivät kuulu näihin luokkiin tai jotka eivät täytä määrättyjä edellytyksiä, jos komissio katsoo näitä tukia tarkasti tutkittuaan, että niillä pyritään toteuttamaan jokin perustamissopimuksen tavoite ja että muut 95 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisedellytykset ovat täyttyneet.

58 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseiset tuet mahdollistavat niitä saavien yritysten rakenneuudistuksen ja tuotantokapasiteetin vähentämisen. Niillä pyritään näin ollen perustamissopimuksen 2 artiklan toisen kohdan mukaisesti välttämään sitä, että jäsenvaltioiden taloudelle aiheutetaan olennaista ja jatkuvaa häiriötä. Kyseessä olevien yritysten tervehdyttäminen mahdollistaa tuhansien työpaikkojen turvaamisen 2 artiklan toisen kohdan sekä 3 artiklan e alakohdan mukaisesti ja niiden tuotannon tehokkuuden maksimoimisen 3 artiklan d ja g alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden mukaisesti 3 artiklan c alakohdassa tarkoitettua hyvän taloushallinnon periaatetta noudattaen.

59 Ilva kiistää kyseessä olevien tukien syrjivyyden. Riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyjä tukia saavien yritysten tilanne eroaa riittävästi niiden kilpailijoiden tilanteesta tukien hyväksymishetkellä, mikä sulkee pois syrjinnän vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti (edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio annettu tuomio). Lisäksi tällainen syrjintä ei kuulu komissiolle, vaan jäsenvaltioille, jotka voivat tehdä aloitteen komissiolle tukien hyväksymisestä (edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Falck vastaan komissio annettu tuomio).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Väitetty valtion tukia koskevan kiellon jättäminen ottamatta huomioon ja harkintavallan väärinkäyttö

- 60 Kantaja väittää pääasiallisesti, että hyväksyessään kyseessä olevat tuet riidanalaisilla yksittäisillä päätöksillä komissio on käyttänyt sille perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla kuuluvaa toimivaltaa kiertääkseen valtion tukia koskevaa kieltoa, josta on määrätty perustamissopimuksessa ja tukisäännöstössä. Kantajan väite perustuu siihen oletamaan, että tässä säännöstössä, jonka pätevyyttä se ei muodollisesti kiistä, määritellään sitovasti ja tyhjentävästi ne valtion tukien luokat, jotka voidaan hyväksyä.
- 61 Tältä osin on muistutettava etukäteen siitä oikeudellisesta ympäristöstä, johon tehdyt päätökset kuuluvat. Perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa kielletään pääasiallisesti valtion myöntämät tuet hiili- ja teräsyhteisössä siltä osin kuin ne voivat vaarantaa perustamissopimuksessa määriteltyjen yhteisön olennaisten tavoitteiden toteuttamisen, erityisesti vapaan kilpailun järjestelmän vakiinnuttamisen. Tämän määräyksen mukaisesti ”hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi poistetaan ja kielletään tässä sopimuksessa määrättyin edellytyksin yhteisössä: — — c) valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset — —”.
- 62 Tällainen kielto ei kuitenkaan merkitse sitä, että kaikkia EHTY:n alaan kuuluvia valtion tukia olisi pidettävä yhteensoveltumattomina perustamissopimuksen tavoitteiden kanssa. Perustamissopimuksen 2—4 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden valossa tulkittuna 4 artiklan c alakohdalla ei ole tarkoitus estää sellaisten valtion tukien myöntämistä, joiden avulla voidaan toteuttaa perustamissopimuksen tavoitteita. Siinä jätetään yhteisön toimielimille mahdollisuus arvioida yhteensoveltuvuutta perustamissopimuksen kanssa ja tarpeen vaatiessa hyväksyä tällaisten tukien myöntäminen perustamissopimuksen soveltamisalalla. Tätä tarkastelua vahvistaa asiassa 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg* vastaan korkea viranomainen, 23.2.1961 annettu tuomio (Kok. 1961, s. 1), jossa yhteisöjen tuomio-

istuin katsoi, että samoin kuin vain komissio tai sen nimenomaisesti tähän valtuut-
tama taho voi myöntää tietyt perustamissopimuksen 55 artiklan 2 kohdassa ja
58 artiklan 2 kohdassa hyväksytyt muut kuin valtion myöntämät tuet hiili- tai
terästuottajille, niin myös 4 artiklan c alakohtaa on tulkittava niin, että siinä myön-
netään yhteisön toimielimille yksinomainen toimivalta tukien osalta yhteisössä
(oikeudelliset perustelut, osa BI.1. b, yhdeksännen perustelukappaleen kuudes
kohta, s. 43).

- 63 Perustamissopimuksen systematiikassa 4 artiklan c alakohtassa ei siis estetä sitä,
että komissio hyväksyy ennalta-arvaamattomiin tilanteisiin reagoidakseen poik-
keuksellisesti 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla jäsenvaltioiden
suunnittelemat tuet, jotka ovat yhteensoveltuvia perustamissopimuksen tavoittei-
den kanssa (ks. asia 9/61, Alankomaat vastaan korkea viranomainen, tuomio
12.7.1962, Kok. 1962, s. 413).
- 64 Perustamissopimuksen 95 artiklassa komissio valtuutetaan tekemään päätös tai
antamaan suositus sen jälkeen, kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on
saatu ja EHTY:n neuvoo-antavaa komiteaa kuultu, kaikissa sellaisissa perustamis-
sopimuksessa sääntelemättömissä tapauksissa, joissa tällainen päätös tai suositus
osoittautuu tarpeelliseksi jonkin 2, 3 ja 4 artiklassa määrätyn yhteisön tavoitteen
saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan
mukaisesti. Näissä artikloissa määrätään, että samalla päätöksellä tai suosituksella,
joka on tehty tai annettu samassa muodossa, määritetään tarvittaessa sovellettavat
seuraamukset. Tästä seuraa, että koska EHTY:n perustamissopimuksella — toisin
kuin EY:n perustamissopimuksella — ei komissiolle tai neuvostolle anneta min-
käänlaista erityistoimivaltaa hyväksyä valtion tukia, komissio on 95 artiklan ensim-
mäisen ja toisen kohdan perusteella toimivaltainen ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin
toimenpiteisiin perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja siis hyväksy-
mään vahvistamaansa menettelyä noudattaen ne tuet, jotka vaikuttavat tarpeellisilta
näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 65 Komissio on näin ollen perustamissopimuksen erityismääräyksen puuttuessa
toimivaltainen tekemään sellaisia yleisiä tai yksittäisiä päätöksiä, jotka ovat tarpeel-
lisia perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Perustamissopimuksen
95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa, joilla sille annetaan tämä toimivalta,

ei nimittäin tarkenneta millään tavoin niiden päätösten soveltamisalaa, joita komissio voi tehdä. Tällöin komission tehtävänä on tapauskohtaisesti harkita, kumpi näistä kahdesta päätöstyyppistä, yleispäätös vaiko yksittäinen päätös, on asianmukaisempi halutun tavoitteen tai haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- 66 Komissio on valtion tukia koskevista asioissa käyttänyt perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan oikeudellisia mahdollisuuksia kahdella eri tavalla. Se on yhtäältä tehnyt yleisiä päätöksiä, ”tukisäännöstöjä”, joissa säädetään määrättyjä tukiluokkia koskevasta yleisestä poikkeuksesta valtion tukia koskevasta kiellostä. Toisaalta se on tehnyt yksittäisiä päätöksiä, joilla poikkeuksellisesti hyväksytään tietyt yksittäiset tuet.
- 67 Nyt esillä olevassa asiassa ongelmana on siis se, kuinka tukisääntöjen ja riidanalaisien yksittäisten päätösten kohde ja soveltamisala määritetään.
- 68 Tältä osin on muistutettava, että riidanalaisissa päätöksissä tarkoitettuna ajanjaksona sovellettavissa olleista tukisäännöistä säädetään edellä mainitussa 27.11. 1991 tehdystä komission päätöksessä nro 3855/91/EHTY. Tällä päätöksellä, joka sen 9 artiklan mukaan tuli voimaan 1.1.1992 ja jota sovellettiin 31.12.1996 asti, annettiin viides tukisäännöstö. Tämä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäiseen ja toiseen kohtaan perustuva tukisäännöstö liittyy läheisesti aikaisemmin annettuihin tukisäännöstöihin (ks. erityisesti yhteisön säännöistä valtion tuesta terästeollisuudelle 27 päivänä marraskuuta 1985 tehty komission päätös nro 3484/85/EHTY, EYVL L 340, s. 1, ja terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 1 päivänä helmikuuta 1989 tehty komission päätös nro 322/89/EHTY, EYVL L 38, s. 8), jotka tästä syystä voidaan ottaa huomioon sitä tulkittaessa. Päätöksen perusteluista ilmenee (ks. erityisesti päätöksen nro 3855/91/EHTY perusteluosan I kohta), että sääntöjen tarkoituksena on, että ”terästeollisuus ei jää ilman tutkimus- ja kehitystyötukea eikä ilman tukea, jonka avulla se voi saattaa laitoksensa uudessa ympäristönsuojelulainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisiksi”. Tuotannon ylikapasiteetin rajoittamiseksi ja markkinoiden palauttamiseksi tasapainoon tukisäännöstössä sallitaan myös tietyin edellytyksin ”sosiaalinen tuki, jolla voidaan myötävaikuttaa tehdaslaitosten toiminnan osittaiseen lopettamiseen ja rahoitustuki, joka myönnetään vähiten kilpailukykyisten yritysten EHTY-

toiminnan lopulliseen lakkauttamiseen”. Lopuksi siinä kielletään nimenomaisesti toiminta- ja investointituet lukuunottamatta ”alueellisia investointitukia tietyissä jäsenvaltioissa”. Tällaisia alueellisia tukia voidaan myöntää Kreikan, Portugalin ja entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelle sijoittautuneille yrityksille.

69 Komissio on tehnyt riidanalaiset viisi päätöstä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla mahdollistaakseen vakavissa vaikeuksissa olevien julkisten terästeollisuusyritysten rakenneuudistuksen kyseessä olevissa jäsenvaltioissa, joissa terästeollisuussektori oli syvimmässä kriisissä yhteisön teräsmarkkinoiden vakavan heikentymisen vuoksi. Kyseessä olevien tukien olennaisena tavoitteena nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on tukea saavien yritysten tervehtytämisen. Komissio on täsmentänyt riidanalaisissa päätöksissä yhteisön terästeollisuuden suhdannekriisin johtuneen ennalta arvaamattomista taloudellisista tekijöistä. Komissio katsoi näin ollen olevansa poikkeuksellisessa tilanteessa, josta ei ole erityisesti määrätty perustamissopimuksessa (perusteluosan IV kohta).

70 Kun yhtäältä viidettä tukisäännöstöä ja toisaalta riidanalaisia päätöksiä verrataan toisiinsa, on ilmeistä, että näillä eri toimenpiteillä on sama oikeudellinen perusta eli perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta ja että niissä poiketaan perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätystä tukia koskevan yleisen kiellon periaatteesta. Niiden soveltamisalat eroavat toisistaan, koska tukisäännöstö liittyy yleisesti tiettyihin tukiluokkiin, joita tässä säännöstössä pidetään yhteensopivina perustamissopimuksen kanssa, kun taas riidanalaisissa päätöksissä hyväksytään poikkeuksellisten syiden perusteella ja yhtenä kokonaisuutena tuet, joita ei pääsääntöisesti voida pitää yhteensopivina perustamissopimuksen kanssa.

71 Tältä kannalta katsoen kantajan väitettä, jonka mukaan tukisäännöstö on pakottava, tyhjentävä ja lopullinen, ei voida hyväksyä. Tukisäännöstö on oikeudellisesti velvoittava vain siinä mainittujen, perustamissopimuksen kanssa yhteensopivien tukien osalta. Tältä osin tukisäännöstössä säädetään kokonaisjärjestelmästä, jolla on

tarkoitus varmistaa, että kaikkia niissä määritettyihin luokkiin kuuluvia tukia käsitellään samalla tavoin ja yhtä ainoata menettelytapaa käyttäen. Tämä järjestelmä sitoo komissiota vain silloin kun se arvioi tässä säännöstössä tarkoitettujen tukien yhdenmukaisuutta perustamissopimuksen kanssa. Se ei siis voi hyväksyä tällaisia tukia yksittäisellä päätöksellä tässä säännöstössä säädettyjen yleisten sääntöjen vastaisesti (ks. nk. ”kuulalaakeriasiat”, asia 113/77, NTN Toyo Bearing ym. v. neuvosto, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1185; asia 118/78, ISO v. neuvosto, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1277; asia 119/77, Nippon Seiko ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1303; asia 120/77, Koyo Seiko ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1337; asia 121/77, Nachi Fujikoshi ym. v. neuvosto, tuomio 29.3.1979, Kok. 1979, s. 1363; ja yhdistetyt asiat 140/82, 146/82, 221/82 ja 226/82, Walzstahl-Vereinigung ja Thyssen v. komissio, tuomio 21.2.1984, Kok. 1984, s. 951; yhdistetyt asiat 33/86, 44/86, 110/86, 226/86 ja 285/86, Peine-Salzgitter ja Hoogovens v. komissio, tuomio 14.7.1988, Kok. 1988, s. 4309, ja em. asiassa C-313/90, CIRFS ym. v. komissio annettu tuomio).

- 72 Sitä vastoin niihin luokkiin kuuluvien tukien osalta, joita tukisäännösten mukainen kiellosta vapauttaminen ei koske, voidaan yksittäistapauksessa poiketa tästä kiellosta, jos komissio sille perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella kuuluvaa harkintavaltaa käyttäessään katsoo, että tällaiset tuet ovat tarpeen perustamissopimuksessa määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tukisäännöstöllä pyritään vain yleisesti ja tietyin edellytyksin hyväksymään ne poikkeukset, jotka tästä kiellosta voidaan tehdä määrättyjen näissä säännöksissä tyhjentävästi lueteltujen tukiluokkien osalta. Komissio ei ole toimivaltainen perustamissopimuksen 95 artiklan — jota sovelletaan vain tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa (ks. em. asia Alankomaat v. korkea viranomais, tuomion 2 kohta) — ensimmäisen ja toisen kohdan perusteella kieltämään tiettyjä tukiluokkia, sillä jo itse perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa määrätään tällaisesta kiellosta. Tukiin, jotka eivät kuulu tukisäännöksissä tästä kiellosta vapautettuihin luokkiin, sovelletaan siis yksinomaan 4 artiklan c alakohdtaa. Tästä seuraa, että jos tällaiset tuet kuitenkin osoittautuvat tarpeellisiksi perustamissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi, komissio on valtuutettu käyttämään oikeudellisenä perustana perustamissopimuksen 95 artiklaa voidakseen reagoida tähän ennalta-arvaamattomaan tilanteeseen tarvittaessa yksittäisellä päätöksellä (ks. edellä 32—36 kohta).

- 73 Tässä tapauksessa riidanalaiset päätökset, joilla hyväksytään valtion tuet suurten julkisten terästeollisuuskonsernien rakenneuudistusten toteuttamiseksi tietyissä

jäsenvaltioissa, eivät kuulu tukisäännösten soveltamisalaan. Tällä säännöllä säädetään yksinomaan sellaisista yleisistä poikkeuksista valtion tukia koskevaan kieltoon, joita voidaan soveltaa tutkimus- ja kehitystyöhön, ympäristönsuojeluun ja lakkauttamiseen myönnettäviin tukiin sekä alueellisiin tukiin, joita myönnetään tiettyihin jäsenvaltioihin tai niiden osiin sijoittautuneille terästeollisuusyrityksille. Nyt esillä olevassa asiassa tarkoitettua toiminta- ja rakenneuudistustuet eivät selvästikään kuulu mihinkään yllämainittuun tukiluokkaan. Tästä seuraa, että riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyihin poikkeuksiin ei sovelleta tukisäännöstyössä määrättyjä edellytyksiä ja että niillä tästä syystä täydennetään tätä säännöstöä perustamissopimuksessa määritettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. jäljempänä 77—83 kohta).

- 74 Näissä olosuhteissa riidanalaisia päätöksiä ei voida pitää perusteettomina poikkeuksina viidennestä tukisäännöstöstä, vaan ne ovat toimenpiteitä, jotka tukisäännösten tavoin perustuvat perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan määräyksiin.
- 75 Näin ollen kantajien väite, jonka mukaan riidanalaiset päätökset olisi tehty kyseessä olevia tukia saavien yritysten suosimiseksi muuttamalla välillisesti tukisäännöstöä, on perusteeton. Komissio ei missään tapauksessa voinut tukisäännösten hyväksyessään luopua sille perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla kuuluvasta toimivallasta tehdä yksittäisiä päätöksiä ennalta arvaamattomien tilanteiden kohtaamiseksi. Koska taloudellinen tilanne, jonka vuoksi komission oli tehtävä riidanalaiset päätökset, ei nyt esillä olevassa asiassa kuulunut tukisäännösten soveltamisalaan, komissiolla oli toimivalta hyväksyä kyseessä olevat tuet perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla edellyttäen, että tämän määräyksen soveltamiselle edellytyksiä noudatettiin.
- 76 Kaikkien edellä olevien syiden nojalla valtion tukien kiellon rikkomista ja harkittavallaan väärinkäyttöä koskeva väite on hylättävä.

— Perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan väitetty rikkominen

- 77 Aluksi on muistutettava, että kuten on jo todettu, komissiolla on perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen alakohdan perusteella toimivalta yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi hyväksyä valtion tuki yhteisössä aina, kun tämäntyyppisen toimenpiteen toteuttaminen on tarpeen terästeollisuusalan taloudellinen tilanne huomioon ottaen.
- 78 Tämä edellytys täyttyy muun muassa silloin, kun kyseinen ala on joutunut poikkeukselliseen kriisitilanteeseen. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on korostanut edellä kohdassa 49 mainitussa asiassa 214/83, Saksa vastaan komissio, antamassaan tuomiossa ”terästeollisuudelle myönnettävien tukien ja tämän teollisuuden vaatimien rakenneuudistusponnistusten läheistä yhteyttä silloin, kun EHTY:n perustamissopimusta sovelletaan kriisiaikoina”. Tätä sopimusta sovellettaessa komissio arvioi vapaata harkintavaltaa käyttäen, ovatko rakenneuudistustoimenpiteisiin liittyvät tuet yhteensopivia perustamissopimuksen peruseräiteiden kanssa.
- 79 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kiistetty sitä, että Euroopan terästeollisuus joutui 1990-luvun alussa äkilliseen ja vakavaan kriisiin, joka johtui useasta samanaikaisesta tekijästä, kuten kansainvälisen talouden taantumasta, perinteisten vientikanavien sulkemisesta, kehitysmaiden terästeollisuusyritysten kilpailukyvyyn äkillisestä parantumisesta ja siitä, että öljyntuottajamaiden järjestön (OPEC) jäsenmaista alettiin nopeasti lisääntyvässä määrin tuoda yhteisöön terästeollisuustuotteita. Tämä kriisitilanne on syytä ottaa huomioon arvioitaessa nyt esillä olevassa asiassa, ovatko kyseiset tuet perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa edellytetyin tavoin tarpeellisia tämän sopimuksen perustavoitteiden saavuttamiseksi.
- 80 Riidanalaisten päätösten perusteluosan IV kohdassa todetaan selvästi, että niiden tarkoituksena on kyseessä olevien jäsenvaltioiden terästeollisuussektorin tervehdyttäminen perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Niillä pyritään tätä varten tekemään niillä hyväksytyä tukea saavien yritysten rakenteesta terve ja kannattava.

- 81 Tältä osin on hylättävä kantajan väitteet; tämä kyseenalaistaa sen, että riidanalaisten päätösten tavoitteena olisi vahvistaa tukea saavien yritysten elinkelpoisuutta toisaalta siitä syystä, että päätöksissä ei ole tarpeellisia tietoja kyseessä olevien jäsenvaltioiden tiedoksi antamien rakenneuudistussunnitelmien soveltuvuudesta tämän kannattavuuden vahvistamiseksi ja toisaalta siitä syystä, että mikään ei takaa sitä, että komissio ei hyväksy myöhemmin uusien tukien myöntämistä näille samoille yrityksille, kuten on jo aikaisemmin tapahtunut.
- 82 Riidanalaisten päätösten tausta ja perustelut osoittavat, että Euroopan terästeollisuuden silloista kriisitilannetta ja asianmukaisimpia keinoja siihen varautumiseksi on selvitetty perinpohjaisesti. Komissio oli antanut tutkimusten suorittamista koskevan valtuutuksen riippumattomalle Braun-nimiselle asiantuntijalle, jonka tehtäviin kuului laatia esitys terästeollisuusalan yritysten lopettamishankkeista ja jonka laatima lausunto esitettiin 29.1.1993. Tässä lausunnossa tuettiin niitä seikkoja, jotka sisältyivät komission 23.11.1992 neuvostolle ja parlamentille antamaan tiedonantoon (ks. edellä 4 kohta). Lisäksi asiakirjoista ja komission vastauksista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin (ks. edellä 15 kohta) ilmenee, että tämä toimielin tutki huolellisesti ja ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella ne rakenneuudistussuunnitelmat, jotka liittyivät kyseisten jäsenvaltioiden suunnittelemiin tukihankkeisiin, selvittääkseen, olivatko suunnitelmat riittävän tehokkaita varmistamaan tuensaajayritysten elinkelpoisuuden (kunkin riidanalaisen päätöksen perusteluosan III kohta).
- 83 Lisäksi riidanalaisissa päätöksissä ilmoitetaan selvästi kyseessä olevien tukien myöntämisen avulla täytäntöön pantavien rakenneuudistussuunnitelmien pääasialliset osat. Niistä ilmenee, että tukien tarkoituksena on helpottaa niitä saavien julkisten yritysten tai niiden yksiköiden yksityistämistä, kannattamattomien laitosten lakkauttamista, tiettyjen ylimääräisten kapasiteettien vähentämistä sekä työpaikkojen lakkauttamista, johon liittyy tarvittaessa sosiaalisia toimenpiteitä, jolloin voidaan varmistaa sosiaalisten tarpeiden ja kyseessä olevien yritysten kannattavuuteen tulevaisuudessa liittyvien vaatimusten välinen tasapaino. Nämä eri näkökohdat on

esitetty täsmällisesti ja yksityiskohtaisesti (ks. riidanalai-
sten päätösten peruste-
luosan II kohta). Näillä riidanalai-
sten päätösten osilla pyritään luomaan kyseessä
oleville yrityksille terve ja kannattava rakenne.

- 84 Näin ollen väite siitä, että kyseessä olevat tuet eivät todennäköisesti johda halut-
tuihin lopputuloksiin, on pelkästään spekulatiivinen ja oletuksenvaarainen ennak-
kokäsitys, koska sillä vain vedotaan tiettyjen aikaisempien tukien tehostomuuteen
ilman, että tutkittaisiin riidanalaisissa päätöksissä tukea saavien yritysten kannatta-
vuuden varmistamiseksi määrättyjä konkreettisia rakenneuudistustoimenpiteitä.
Kantajan väitteet, jotka koskevat riidanalai-
sten päätösten tekemisen jälkeen esiin-
tynyttä seikkoja, jotka mainitaan erityisesti 21.6.1994 annetussa tiedonannossa, ovat
joka tapauksessa merkityksettömiä näiden päätösten säännönmukaisuuden arvioin-
nissa, johon niiden tekemisen jälkeiset seikat eivät saa vaikuttaa; näin on silloinkin,
vaikka nämä seikat olisivat perusteltujakin, mitä ei ole vahvistettu.
- 85 Sen jälkeen, kun on todettu, että riidanalai-
sten päätösten tarkoituksena oli todel-
lakin varmistaa kyseessä olevaa tukea saavien yritysten kannattavuus, on varmistet-
tava, kuuluuko tämä tavoite terästeollisuuden kriisin osalta (ks. tältä osin edellä
77—79 kohta) perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyihin tavoitteisiin,
joihin erityisesti vedotaan näiden päätösten perusteluissa.
- 86 Tältä osin on syytä ensin muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan
komission tehtäviin kuuluu perustamissopimuksessa vahvistetut erilaiset tavoitteet
huomioon ottaen varmistaa näiden erilaisten tavoitteiden pysyvä yhteensovittami-
nen ja että komission on tässä tarkoituksessa käytettävä harkintavaltaansa siten,
että yhteinen etu toteutuu (ks. asia 9/56, *Meroni v. korkea viranomais-*
tuomio 13.6.1958, Kok. 1958, s. 9 ja 43; asia 8/57, *Groupement des hauts fourneaux et*
aciéries belges v. korkea viranomais-
tuomio 21.6.1958, Kok. 1958, s. 223 ja 242
ja yhdistetyt asiat 351/85 ja 360/85, *Fabrique de fer de Charleroi et Dillinger Hüt-*
tenwerke v. komissio, tuomio 29.9.1987, Kok. 1987, s. 3639, 15 kohta). Yhteisöjen

tuomioistuin on katsonut erityisesti yhdistetyissä asioissa 154/78, 205/78, 206/78, 226/78, 227/78, 228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/78, 83/79 ja 85/79, Valsabbia ym. vastaan komissio, 18.3.1980 antamassaan tuomiossa (Kok. 1980, s. 907, 55 kohta), että ”jos erilaisten tavoitteiden yhteensovittaminen on välttämätöntä normaalissa markkinatilanteessa, näin on sitä suuremmalla syyllä kriisitilanteessa, jossa voidaan perustellusti ryhtyä sellaisiin erityisiin toimiin, joilla poiketaan teräsmarkkinoiden toimintaa koskevista tavanomaisista säännöistä ja mitä ilmeisimmin jätetään noudattamatta tiettyjä 3 artiklassa mainittuja tavoitteita, vaikka vain sen c alakohdassa mainittu tavoite, jonka mukaan mahdollisimman alhaisten hintojen toteuttamisesta on huolehdittava”.

- 87 Nyt esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalaisilla päätöksillä sovitetaan yhteen perustamissopimuksella vahvistetut erilaiset tavoitteet, jotta pääasialliset intressit turvataisiin. Tiettyjen konsernien tervehdyttämiseen perustuvalla Euroopan terästeollisuuden rationalisoinnilla, kannattamattomien tai kilpailukyvyttömien laitosten lakkauttamisella, ylikapasiteetin vähentämisellä, tiettyjen yritysten yksityistämällä niiden elinkelpoisuuden varmistamiseksi ja työpaikkojen ”kohtuullisella” vähentämisellä (kuten komissio on asian ilmaissut), joihin näillä päätöksillä pyritään, toteutetaan perustamissopimuksen mukaisia tavoitteita, ottaen huomioon terästeollisuusalan herkkyyks ja se, että kriisin jatkuminen tai jopa syventyminen voi aiheuttaa asianomaisten jäsenvaltioiden taloudessa äärimmäisen vakavia ja pysyviä vaikeuksia. Ei ole kiistetty, että tämä ala on olennaisen tärkeä useissa jäsenvaltioissa, koska terästeollisuuslaitokset on sijoitettu alueille, joille on ominaista alityöllisyys ja koska kysymyksessä ovat laajat taloudelliset intressit. Mahdollisista lakkauttamispäätöksistä tai työpaikkojen vähentämisestä koskevista päätöksistä tai siitä, että yksityiset, vain markkinoiden toiminnan mukaan toimivat yhtiöt olisivat ottaneet valvontaansa kyseiset yritykset, olisi näissä olosuhteissa voinut ilman julkisen viranomaisen tukitoimenpiteitä aiheutua erittäin vakavia yleiseen järjestykseen liittyviä vaikeuksia niin, että erityisesti työttömyysongelma olisi syventynyt ja uhannut näin synnyttää hyvin vakavan taloudellisen ja sosiaalisen kriisitilanteen.

- 88 Riidanalaisilla päätöksillä pyritään perustamissopimuksen 2 artiklan toisessa kohdassa edellytetyin tavoin kiistämättömästi turvaamaan ”jatkuva työllisyys” ja huolehtimaan siitä, ”että jäsenvaltioiden taloudelle ei aiheuteta olennaista ja jatkuvaa häiriötä”, koska niillä pyritään ratkaisemaan tällaiset vaikeudet kyseisiä tukia

saavien terästeollisuusyritysten tervehdyttämällä. Lisäksi ne liittyvät 3 artiklassa määrättyihin tavoitteisiin, joiden mukaan on huolehdittava ”sellaisen edellytysten ylläpitämisestä, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan” (3 artiklan d alakohhta) ja edistettävä ”tuotannon tasaista laajentamista, nykyaikaistamista ja laadun parantamista siten, että vältetään kilpailevia teollisuudenaloja vastaan tarkoitettuja kaikkia suojaustoimenpiteitä” (3 artiklan g alakohhta). Päätöksillä pyritään rationalisoimaan Euroopan terästeollisuutta erityisesti siten, että kannattamattomat tai kilpailukyvyttömät laitokset lakkautetaan lopullisesti ja siten, että tiettyjen tuotteiden tuotantokapasiteettia vähennetään pysyvästi, jotta ylikapasiteettitilanteeseen voidaan vaikuttaa (ks. riidanalaisen päätöksen 2 artikla). Riidanalaiset päätökset liittyvät terästeollisuusalan pysyvää rakennuudistusta ja yhteisön tuotantokapasiteetin vähentämistä koskevaan kokonaissuunnitelmaan (ks. edellä 4—6 kohta). Tätä taustaa vasten on syytä korostaa, että kyseisillä tuilla ei pyritä varmistamaan pelkästään sitä, että tukea saavat yritykset yksinkertaisesti säilyvät elossa, mikä olisi yhteisen edun vastaista, vaan niillä pyritään palauttamaan niiden elinkelpoisuus rajoittaen kuitenkin tukien kilpailuvaikutus mahdollisimman vähäiseksi ja valvoen vilpittömää kilpailua koskevien sääntöjen noudattamista.

- 89 Tästä johtuu, että riidanalaisen päätöksen tarkoituksena on yhteisen edun turvaaminen perustamissopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Kantajan väite, jonka mukaan päätökset ovat yhteensoveltumattomia useimpien perustamissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden kanssa, on näin ollen hylättävä.
- 90 Kantajan väite siitä, että kyseessä olevat tuet eivät ole välttämättömiä niillä haluttujen tavoitteiden saavuttamiseksi, on myös hylättävä. Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että riidanalaiset viisi päätöstä kuuluvat terästeollisuuden rakennuudistusta ja yhteisön tuotantokapasiteetin vähentämistä koskevan yleisohjelman alaan (ks. edellä 4—6 kohta). Komissiota ei voida moittia siitä, että se ei ole toteuttanut kyseisten yritysten kannattavuuden vahvistamiseksi tämän ohjelman puitteissa toisenlaisia toimenpiteitä, jotka aiheuttaisivat vähäisempiä vääristymiä kuin kyseessä olevat tuet. Vaikka oletettaisiin, että vaihtoehtoiset ratkaisut olisivat olleet mahdollisia ja käytännössä soveltamiskelpoisia, mitä ei ole näytetty toteen, tällaisten vaihtoehtojen olemassaolo ei yksinään riitä osoittamaan, että kyseessä olevat tuet eivät ole perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti

tarpeellisia eivätkä ne riitä mitätöimään riidanalaisia päätöksiä, koska komission tekemään ratkaisuun ei liity ilmeistä arviointivirhettä eikä harkintavallan väärinkäyttöä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole valvoa, onko komission tekemä valinta asianmukainen, koska tällöin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korvaisi omalla arvioinnillaan tämän toimielimen arvion.

- 91 Edellä todetusta seuraa, että kantaja ei ole esittänyt yhtään perustelua, jonka perusteella voitaisiin kyseenalaistaa riidanalaisten päätösten hyväksyminen perustamis-sopimuksen 95 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan edellytysten mukaisesti.

— Syrjintäkiellon periaatteen väitetty loukkaaminen

- 92 Kantajan mukaan riidanalaisten päätösten syrjivyyttä johtuu erityisesti siitä, että toisaalta niissä ei määrätä riittävän suurista kapasiteettivähennyksistä kyseessä olevien tukien vastapainoksi ja toisaalta ne tekevät mahdolliseksi sen, että tukea saavien yritysten velkaantuminen vähenee.

- 93 Kapasiteettivähennysten osalta on ensin todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ei voida määrittää ”tukien määrän ja poistettavan tuotantokapasiteetin merkittävyyden välistä tarkkaa määrällistä suhdetta” (ks. tältä osin edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio annetun tuomion 33 kohta). Sitä vastoin tekijät, jotka vaikuttavat hyväksyttävän tuen tarkkaan määrään, ”eivät koostu pelkästään poistettavan tuotantokapasiteetin tonnimäärästä vaan ne sisältävät myös yhteisön alueelta toiselle vaihtelevia muita tekijöitä”, kuten rakennemuutostukset, terästeollisuuden kriisin aiheuttamat alueelliset ja sosiaaliset ongelmat, tekninen kehitys ja yritysten sopeutuminen markkinoiden vaatimuksiin (ks. em. tuomion 34 kohta). Tästä seuraa, että komission tekemää arviointia ei voida tarkistaa yksinomaan taloudellisten perusteiden nojalla. Komis-

sio voi perustellusti ottaa huomioon suuren joukon poliittisia, taloudellisia tai sosiaalisia perusteita, kun se käyttää perustamissopimuksen 95 artiklan mukaista harkintavaltansa.

- 94 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on todettava, että komissio korostaa riidanalaisissa viidessä päätöksessään nimenomaisesti, että kyseessä olevat tuet on rajoitettava tarkasti välttämättömään määrään niin, että kilpailuedellytyksiä ei muuteta yhteisen edun vastaisesti. Komissio päätelee tästä, että on määrättävä asianmukaisista vastavelvoitteista poikkeuksellisesti hyväksytyjen tukien määrälle, jotta tällä sektorilla tarvittaviin rakenteellisiin sopeutuksiin voitaisiin panostaa enemmän.
- 95 Tämä huomioon ottaen komissio määrää riidanalaisien päätösten perusteluosan V kohdassa tukea saaville yrityksille määrättyjen laitosten lakkauttamisen tai tuotantokapasiteettivähennysten tason, säännöt ja aikataulun viitaten tarpeen vaatiessa kyseessä olevan jäsenvaltion ilmoittamaan rakenneuudistussuunnitelmaan. On korostettava, että kantaja ei esitä mitään väitettä, jonka perusteella voitaisiin osoittaa, että lakkauttamiset tai kapasiteettivähennykset ovat riittämättömiä suhteessa hyväksytyjen tukien merkitykseen ja asetettuihin tavoitteisiin.
- 96 Kantajan tekemä vertailu toisaalta riidanalaisissa päätöksissä sovelletun 750 000 tonnin vuotuisen kapasiteettivähennyksen maksettua tukiecumiljardia kohden ja toisaalta komission ja italialaisen Bresciani-nimisen julkisen terästeollisuusyrityksen välillä käydyissä keskusteluissa sovitun 516 000 tonnin kapasiteettivähennyksen 400 000 tukiecua kohden välillä ei ole merkityksellinen, koska siinä ei oteta huomioon nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevaa tukea saavien yritysten erityistilannetta eikä perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla poikkeuksellisiin kriisitilanteisiin vastaamiseksi tehtyjen riidanalaisien päätösten erityisyyttä, joka on jo todettu (ks. edellä 87 ja 89 kohta). Saman logiikan

mukaan perusteeton on väite siitä, että suurin osa lakkautuksista on näissä päätöksissä tarkoitettu tehtäväksi tukien maksamiskauden lopulla. Komissio saattoi laillisesti ottaa lakkautusten määräajan vahvistamisessa huomioon näiden tukien tavoitteen, jolla pyritään kyseessä olevien yritysten kannattavuuden vahvistamiseen. Lisäksi ja joka tapauksessa esimerkiksi Sidenor on toteuttanut vaaditut lakkautukset kokonaan ja Ilva kaksi kolmasosaa niistä, vaikka komission antamien tietojen mukaan, joita kantaja ei ole kiistänyt, tukea oli tuolloin maksettu vasta erittäin vähän.

97 Uusista investoinneista johtunutta CSI:n kapasiteetin lisääntymistä koskevista perusteluista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että nämä perustelut, jotka liittyvät Sestaon kuumalaminointikapasiteettiin, johon kantaja viittaa vedottaessaan CSI:n kapasiteetin lisääntymiseen, eroavat rakenneuudistussuunnitelmasta, jota tätä yritystä koskevalla päätöksellä hyväksytyllä tuella tuetaan (kyseisen päätöksen perustelujen V kohdan ensimmäinen alakohta). Siderurgia Nacionalin kapasiteetin lisääntymisen osalta sitä koskevan päätöksen 2 artiklasta ilmenee, että komission hankkimien selvitysten mukaan sillä, että Seixalin tehtaan masuuni korvattiin 900 000 tonnin kapasiteetin omaavalla sähköuunilla, ei vaikuteta tämän yrityksen velvollisuuteen vähentää kuumalaminointia koskevaa tuotantokapasiteettiaan 140 000 tonnilla.

98 Väite, jonka mukaan Ilvan kapasiteettivähennykset olisivat 300 000 tonnin osalta vuodessa pelkästään teoreettisia, on myös hylättävä. Tältä osin komission esittämistä tiedoista ilmenee Bagnolin tehtaan, jolla oli 1,25 miljoonan tonnin vuosittainen maksimituotantokapasiteetti, lakkauttamisen osalta 300 000 tonnin kapasiteettivähennys vuodessa siitä syystä, että tuotanto siellä oli lopetettu. Päinvastaisen tiedon puuttuessa tätä kapasiteettivähennystä ei voida pitää vaikutuksettomana,

koska kapasiteettivähennystä ei voida määrittää yrityksen suhdanteista riippuvan tosiasiallisen tuotannon perusteella vaan nopeasti ja vähäisin kustannuksin liikkeelle saatavan todellisen tuotantokapasiteetin perusteella.

- 99 Näin ollen mikään seikka ei anna aiheutta olettaa, että riidanalaisilla päätöksillä edellytetyt kapasiteettivähennykset eivät olisi soveltuva vastike kyseessä olevien tukien myöntämiselle ottaen huomioon toisaalta tukien määrän ja toisaalta sekä näiden päätösten mukaiset taloudelliset ja sosiaaliset tavoitteet että tarpeen vähentää tuotantokapasiteettia edellä mainitun neuvoston hyväksymän terästeollisuuden edellä mainitun rakenneuudistusohjelman puitteissa.
- 100 Mitä tulee kyseessä olevien tukien vaikutuksiin kilpailuun on syytä muistuttaa, että vaikka tuilla voidaanakin suosia yhtä yritystä toisiin nähden, komissio ei kuitenkaan voi hyväksyä tukia, jotka aiheuttavat ”kilpailun vääristymistä yhteisen edun vastaisesti” (edellä 49 kohdassa mainitussa asiassa Falck vastaan komissio annettu tuomio, 27 kohta). Komissiolla on velvollisuus toimia yhteisen edun mukaisesti, mutta tämä ei tarkoita yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sitä, että tämän toimielimen täytyisi ”toimia poikkeuksetta kaikkien oikeussubjektien eduksi, sillä komissiolla ei ole asemansa perusteella velvollisuutta toimia vain sillä edellytyksellä, että kenenkään etuihin ei puututa. Sitä vastoin sen on toimittava eri etuja arvioiden ja välttämällä vahingollisia vaikutuksia, jos tehtävä päätös sen kohtuudella sallii. Komissio voi yhteisen edun nimissä käyttää päätösvaltaansa olosuhteiden edellyttämällä tavalla jopa tiettyjen yksittäisten etujen haitaksi” (edellä 86 kohdassa mainitussa asiassa Valsabbia ym. vastaan komissio annettu tuomio, 49 kohta).
- 101 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että riidanalaisilla päätöksillä hyväksytään erityisesti kyseessä olevien yritysten ylivelkaantumisen korjaamiseksi tarkoitettujen tukien myöntäminen niin, että nämä yritykset tulisivat jälleen elinkelpoisiksi (ks. riidanalaisten päätösten perusteluosan

II kohta). Niissä rajoitetaan taloudellinen apu rakenneuudistukselle vain välttämättömimpään, jotta ei heikennettäisi ”kaupan edellytyksiä yhteisössä yhteisön edun vastaisesti, ottaen erityisesti huomioon terästeollisuusmarkkinoiden tämänhetkiset vaikeudet” (riidanalaisten päätösten perusteluosan IV kohta). Jotta kyseessä olevat yritykset eivät saisi perustectonta etua suhteessa alan muihin yrityksiin, komissio kiinnittää riidanalaisilla päätöksillä erityistä huomiota siihen, etteivät näiden yritysten nettorahoituskustannukset heti aluksi ole alle 3,5 prosenttia (AST:n eli Acciai Speciali Ternin osalta alle 3,2 prosenttia) niiden vuosittaisesta liikevaihdosta, mikä asianosaisten yhtäläisten tietojen mukaan on yhteisön teräsyritysten keskimääräinen velkaantumisasaste. Yleisemmin ottaen riidanalaisten päätösten 2 artiklassa asetetaan tiettyjä edellytyksiä, joilla pyritään takaamaan, että rahoitustukena myönnetään vain tarvittava määrä.

102 Näin ollen sitä, että tukea saavien yritysten velkaantuminen lasketaan yhteisön teräsyritysten keskimääräisen velkaantumisen tasolle, ei voida pitää yhteisön edun vastaisena. Eri etuja arvioidessaan komissio on ottanut huomioon kyseisten yritysten taloudelliseen tervehdyttämiseen liittyvät vaatimukset, jotka ovat välttämättömiä niiden elinkelpoisuuden palauttamiseksi, välttäen muille taloudellisille toimijoille aiheutuvia epäsuotuisia seuraamuksia siinä määrin kuin riidanalaisten päätösten kohde ja tavoite sen sallivat.

103 Tästä seuraa, että syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista koskeva väite on perustecton.

104 Näin ollen ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Riidanalaisten päätösten takautuvaa vaikutusta koskeva toinen kanneperuste

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

105 Kantaja väittää, että 12.4.1994 tehdyt ja 3.5.1994 julkaistut riidanalaiset päätökset vaikuttavat taannehtivasti, koska kyseessä olevien tukien hyväksymistä on pidetty varmana neuvoston 17.12.1993 hyväksymän myönteisen kannan seurauksena ja koska kyseessä olevat jäsenvaltiot olivat panneet täytäntöön tukiohjelmansa tästä päivästä lähtien. Tähän viittaa erityisesti se seikka, että näissä päätöksissä määrätään, että jokaisen jäsenvaltion on annettava 15.3.1994 mennessä kertomus tukea saavasta yrityksestä ja sen rakenneuudistuksesta. Tämä taannehtiva vaikutus, jolle komissio ei kantajan mukaan ole esittänyt mitään tyydyttävää perustelua, loukkaa puolustautumisoikeuksia, koska kantajan mahdollisuus kanteen nostamiseen on viivästynyt neljällä kuukaudella. Koska lisäksi kumoamiskanteella ei perustamissopimuksen 39 artiklan mukaan ole lykkäävää vaikutusta, kyseessä olevat jäsenvaltiot voivat kantajan mukaan nojautua luottamuksensuojan periaatteeseen takaisinmaksamista koskevat vaatimukset kiistääkseen.

106 Komissio väittää, että 17.12.1993 ja 12.4.1994 välillä kulunut odotusaika johtuu yksinomaan hallinnollisista syistä, ja selittyy sillä, että kyseisten jäsenvaltioiden oli annettava ensimmäinen lausunto 15.3.1994 mennessä, ja tämä päivämäärä ilmeni päätösluonnoksista, joista neuvosto oli antanut lausuntonsa joulukuussa 1993. Komissio katsoo, että siitä, että päätökset on tehty vasta 12.4.1994, ei ole seurauksia kantajalle, koska tällä oli mahdollisuus riitauttaa päätösten laillisuus vetoamalla kansallisissa tuomioistuimissa perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan välittömään vaikutukseen (asiat 7/54 ja 9/54, Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeois vastaan korkea viranomainen, tuomio 23.4.1956, Kok. 1956, s. 53). Lisäksi komissio väittää, että jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa riidanalaiset päätökset, sen on vaadittava kyseessä olevien tukien maksamista takaisin varmistaakseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion tehokkaan

vaikutuksen perustamissopimuksen 34 artiklan mukaisesti (ks. edellä 25 kohdassa mainittu asia CIRFS ym. vastaan komissio). Joka tapauksessa riidanalai-
sten taannehtivan vaikutuksen lainvastaisuutta koskeva peruste ei liity nyt käsitel-
tävänä olevaan kanteeseen, koska tämä kanne koskee vain päätösten laillisuutta
eikä mahdollista komission vastuuta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvio asiasta

- 107 Ei ole kiistetty sitä, etteikö riidanalaisia päätöksiä olisi tehty huomattavasti myö-
hässä siitä, kun neuvosto antoi lausuntonsa: se antoi lausuntonsa 22.12.1993, kun
taas riidanalaiset päätökset tehtiin 12.4.1994. Komissio ei anna mitään täsmällistä
perustelua tältä osin vedotessaan ainoastaan ”hallinnollisiin syihin”.
- 108 Näin ollen on tarkasteltava sitä, onko tällä viivästyksellä loukattu kantajan oikeuk-
sia.
- 109 Tältä osin EISA väittää, että se on joutunut kyseessä olevan viivästyksen vuoksi
nostamaan kumoamiskanteen riidanalaisia päätöksiä vastaan vasta sen jälkeen, kun
jäsenvaltiot neuvoston lausunnon saatuaan olivat todennäköisesti jo myöntäneet
tuet. Vaikka oletettaisiinkin, että tuet olisi maksettu neuvoston annettua myönteis-
sen lausuntonsa, mitä ei ole näytetty toteen, tämä seikka ei kuitenkaan ole sellai-

nen, että kantaja ei saisi asianmukaista oikeussuojaa. Kuten komissio on perustellusti huomauttanut, yhteisöjen tuomioistuin on jo pitkään tunnustanut perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa olevan valtion tukien välittömän vaikutuksen (ks. edellä 106 kohdassa mainitussa asiassa Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises vastaan korkea viranomainen annettu tuomio, 88 kohta), ja kantaja olisi voinut vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa, jotta valtion tukien myöntäminen ennen komissiolta saatua hyväksyntää olisi todettu lainvastaiseksi. Lisäksi yhteisöjen oikeuskäytännössä on annettu oikeussubjekteille mahdollisuus saada korvausta, kun jäsenvaltio on yhteisön oikeutta rikkomalla loukannut näiden oikeuksia myös silloin, kun kyseessä on määräys, jolla on välitön vaikutus (ks. asiat C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 20—36 kohta ja asiat C-178/94, C-179/94, C-188/94, C-189/94 ja C-190/94, Dillenkofer ym., tuomio 8.10.1996, Kok. 1996, s. I-4845, 20—29 kohta). Kantaja nautti siis asianmukaista oikeussuojaa.

- 110 Näin ollen on hylättävä kantajan väite, jonka mukaan kyseessä olevien tukien maksamisella ennen riidanalaisten päätösten tekemistä synnytetään tukea saavien yritysten perusteltu luottamus siihen, että nämä tuet ovat perustamissopimuksen mukaisia ja siihen, että ne voivat vedota tähän luottamukseen, jos komissio vaatii jäsenvaltioita perimään takaisin maksetut tuet siinä mahdollisessa tapauksessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaisi riidanalaiset päätökset. Tämä väite on perusteeton nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, koska se ei ole missään yhteydessä riidanalaisten päätösten laillisuuteen.
- 111 Tästä seuraa, että riidanalaiset päätökset eivät ole lainvastaisia siitä syystä, että komissio on viivästynyt niiden tekemisessä.
- 112 Edellä tarkastelluista seikoista johtuu, että päätöksen 94/256/EHTY kumoamisvaatimuksen osalta kante on jäänyt vaille kohdetta ja että muilta osin se on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 113 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Edellä tarkastelluista seikoista ilmenee kuitenkin, että EISA on hävinnyt riidanalaisten päätösten kumoamista koskevan asian, lukuun ottamatta kohdetta vaille jääneen päätöksen 94/256/EHTY kumoamisvaatimusta. Koska komissio ja sen tukena väliintulijana oleva Ilva ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, EISA olisi periaatteessa velvoitettava korvaamaan komissiolle ja Ilvalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 114 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt osittain ratkaisematta päätöksen 94/256/EHTY kumoamisvaatimuksen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi työjärjestyksen 87 artiklan 6 kohdan nojalla määrätä oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan erityisesti silloin, kun vastaaja on vetänyt takaisin riidanalaisen päätöksen kumoamiskanteen nostamisen jälkeen eikä kantaja ole katsonut kanteen jatkamista tältä osin tarpeettomaksi ja koska se ei ole peruuttanut kannettaan, se ei myöskään ole vaatinut, että komissio velvoitetaan osittain korvaamaan oikeudenkäyntikulut sen menettelyn vuoksi (ks. työjärjestyksen 87 artiklan 5 kohdan ensimmäinen kohta).
- 115 Tästä seuraa, että jos oletetaan, että kaikilla kuudella riidanalaisella päätöksellä oli yhtä suuri merkitys kantajalle, se on velvoitettava korvaamaan 5/6 vastaajana olevan komission oikeudenkäyntikuluista sekä Ilvan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.
- 116 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tämän vuoksi neuvoston, Saksan liittotasavallan ja Italian tasavallan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Lausunnon antaminen raukeaa kumoamisvaatimuksesta, joka koskee 12.4.1994 tehtyä komission päätöstä 94/256/EHTY tuista, jotka Saksa aikoo myöntää EKO Stahl AG Eisenhüttenstadt -terästeollisuusyritykselle.
- 2) Kanne hylätään muilta osin.
- 3) Kantaja veloitetaan korvaamaan 5/6 vastaajan oikeudenkäyntikuluista sekä väliintulijana olevan Ilva Laminati Piani SpA:n oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.
- 4) Neuvosto, Saksan liittotasavalta ja Italian tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Saggio

Kalogeropoulos

Tiili

Potocki

Moura Ramos

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 1997.

H. Jung

A. Saggio

kirjaaja

presidentti